

Lilia Calancea

Sunt oare un călău?

roman

POLIROM
2022

Strângeam la piept un călău care mirosea a carne pârlită de om.
Deasupra noastră ningeă cu funingine grasă, slobozită de
grătarele lagărului.

Plângeam amândoi cu lacrimi în două cu cenușă umană.
Lacrimile unui zbir?
Mai prețioase ca sângele.

*

A doua zi mi-a ordonat să țin pușca țintită spre femeile mânate
pe „Drumul paradisului“.

— Nu-ți ordon să tragi, doar să ții pușca îndreptată spre ele.
Pricepi? Dacă se mai întâmplă o evadare, să nu fii bănuit de
inacțiune.

Femeile fugeau rar, dar întotdeauna spectaculos. Sfârșitul lor
era oribil. Chiar și după moarte, SS-iștii ordonau câinilor să le
sfărtece corpul până la os. Ceea ce rămânea din ele nu mai putea
fi numit corp uman.

Devenise un obicei. Țineam pe muchie femeile pentru a le
contura corpul. Pușca îmi era creionul. Cu vârful ei le mângâiam
trupul. Mi-aș fi dorit să știe măcar una din ele că, pe lângă nemer-
nicii care le lovesc cu biciul pe cărărușa paradisului, mai există
și lași, ca mine, condamnați să le mângâie de la distanță. Ce mai
tandrețe pe vârful armei!

Într-o zi, o femeie a încărunțit din mers.

E posibil așa ceva?

Nu cumva începusem să-mi ies din minți?

— S-ar putea, îmi confirmă Moroz. Nu bei, nu fumezi. Nu
umbli la curve. N-ai s-o duci mult. Roagă-te, Kostenko! Numai
rugăciunea te mai poate salva.

Am ridicat ochii. Fumul cuptoarelor și ceața formată din gazele emise de trupuri au acoperit tot ce se numea cândva cer. Dumnezeu meu nu se vedea nicăieri.

*

Celor aleși chiar de la rampă le venea cel mai greu. Obosiți de drum și de foamea îndurată zile întregi, se lăsau păcăliți că femeile și copiii vor merge mai întâi la baie, pentru deparazitare. După care se vor reîntregi. Nimeni însă nu le-a spus pe care lume.

Femeile la stânga! Bărbații la dreapta!

Goi și cu o fărâma de săpun în palmă, primii erau mânați la baie bărbații. Femeile zăboveau mai lung în vestiare din cauza părului ce trebuia tuns. Nimeni nu credea o clipă într-o moarte goală. Nimeni nu-și putea imagina că există băi din care nu ieși nici spălat, nici viu. Și că băile acestea poartă alt nume: camera de gazare. Realitatea din Treblinka nu putea fi închipuită de nicio minte sănătoasă. Poate că nici de una bolnavă.

*

Chinul bărbaților trași la o parte începea cu trierea verighetelor soțiilor, apoi a hainelor copiilor, surorilor, mamelor. Iar când începea căratul cadavrelor spre grătarele gigantice... se declanșau primele urlete.

— Știi care e cel mai sfâșietor urlet, Kostenko? Urletul inocenței pierdute.

Seara, plini de cenușă, păduchi și mirosul morții, noii prizonieri erau bătuți și mânați într-o baracă cu nisip pe jos. Ca pentru vite. Dar cine mai rămâne om după astfel de încercări?

*

Toți aveau între 35 și 40 de ani.

Ofițerii SS din Treblinka duceau un mod de viață sănătos: box, bicicletă, lapte proaspăt, legume crescute în spatele lagărului. După muncă se relaxau în grădinița zoologică locuită de patru vulpi, doi păuni și o căprioară. Seara organizau petreceri și se întreceau în discuții filosofice: rare momente când fețele lor deveneau mai serioase. În rest, veselie ca într-un parc de distracții pentru puști: gazări, torturi, bătăi, umilințe.

Călăii aveau umor. Umorul își găsea locul chiar și în fața grătarelor cu carne topită. Toastul preferat: *Pentru ultimul evreu!* De trei ori vivat.

Oberscharführer-ul Kurt Franz, superiorul lagărului, adora câinii. Iar câinii, dresați de el, adorau organele genitale bărbătești. La prima comandă, le sfârtecau până la sânge. Trebuia să vezi o singură dată fața stăpânului ca să pricepi de ce purta porecla Lealka¹. Avea cel mai dragălaș chip din

1. Лялька; în rusă și polonă, „cocuța“, „păpușa“.

tot lagărul. Aer inocent. Zâmbet de heruvim. O figură de îngerăș clasic: ochi albaștri și cărlionți blonzi. Bun de agățat în pomul de Crăciun.

Căpitanului SS Teodor van Eupen îi plăceau caii la fel de mult ca și cântecele populare nemțești. Adesea îl puteai auzi chiuind în fața cuptoarelor. Cânta din toată inima. Pătrunzător. Până la lacrimi. Așa cum a deprins de la părinții lui, la mesele de sărbătoare. Obicei de familie.

Ofițerul SS Karl Stumff, supranumit și „Moartea veselă“, clocea o pietate nemărginită pentru folclorul german. După o zi de muncă infernală, în care prizonierilor noi le era impus să-și care femeile la cuptoare, îi aranja în rânduri și îi învăța să cânte despre floricelele culese pentru iubită:

Ich brach das Blümelein,
Und schenkte es dem schönsten,
Herzliebsten Mägdelein.

Oare Dumnezeu are umor? Cum este umorul în ceruri?

*

— Mă întrebi dacă călăii SS au ceva omenesc în ei? Cum să nu, Kostenko? Sunt plini de calități. Să le luăm pe rând. Unu. Familiști. Fiecare poartă în sân fotografii cu soția și copiii. Lui Fritz Schmidt i-au căzut o dată din buzunar, când se opintea biciuind un nefericit legat de picioare, cu capul în jos. Căzuseră chiar în balta de sânge scursă din nas și ochi. Trebuia să-i vezi

fața descompusă de furie. Un glonț în cap? Nu. Ar fi o binecuvântare pe care Fritz nu i-o acordă oricui. Nefericitul muri în chinuri groaznice. Doi. Iubitori de animale. Lui August Miete îi plac caii, iar lui Lealka dulăii albi. Seara îi spală de sângele evreilor ca de noroi. Trei. Excelenți administratori. Franz Stangl afirmă că e unicul director de lagăr de exterminare care poate face să dispară fără urmă 12.000 de evrei. De la micul dejun până la amiază. După ce termină de completat rapoartele pentru superiorii din Lublin, merge să-și ude florile pe terasă, cântând *Drei Lilien, drei Lilien, die pflanzt ich auf mein Grab*¹. Florilor le place. Cresc sub mâna lui cu o iuțeală incredibilă. Patru. Incoruptibili. Ieri a sosit un convoi de evrei din Germania. Printre ei, un fost ambasador în Elveția. Se apropie de Scharführer-ul Richard cerând condiții privilegiate în Treblinka. O cameră separată, mâncare mai bună, vă rog. Am fost totuși ambasadorul Germaniei în Elveția! Firește, îi răspunde Richard, imperturbabil. Firește că meritați condiții mai bune. Vă rog să mă urmați! L-a lăsat în Lazaret. După ce i-a administrat un glonț în ceafă și un șut în groapă. Cinci. Își adoră meseria și nu fac nimic de mântuială. Scharführer-ul Floss este obsedat de perfecțiune. E specialist în incinerarea cadavrelor în cantități industriale. A venit în Treblinka să optimizeze procesul de ardere. A învățat echipele de gropari cum să aranjeze corpurile în groapă. Cap la cap. Tălpi la tălpi. Un rând de bărbați, două rânduri de femei. Femeile ard mai bine. Sunt folosite ca surcele. Bărbații nu se aprind ușor.

1. Trei crini, trei crini voi planta pe mormântul meu (germană).

Copiii ard mai rău decât femeile, dar mai bine ca bărbații. Când reușea să-i facă să sfârâie, ce mai bucurie: Impecabil! *Tadellos!* Perfect! PERFECT! striga încântat Floss. Vezi, Kostenko? Perfecțiunea trăiește în Treblinka. Spune-mi acum ce calități ai tu?

N-aveam.

— E ușor să judeci un călău. Mai ales când privești din turn. Sadicii din Treblinka sunt toți niște nenorociți prinși în capcana Führer-ului. Mai întâi fac copii pentru Führer, apoi își dau viața pentru EL. *Heil, Hitler!* Supunere totală. Oarbă. Poți ucide numai când nu gândești, Kostenko. Și cine gândește în lagărul nostru? Nimeni. Toți se supun. Ești cumva evreu, ca să gândești? Atunci, poftim în camera de gazare! Viața ta e între două cruci. Tu alegi. Crucea de pe mormânt sau Crucea de Fier din piept. Dacă nu ucizi tu inamicul țării, țara îți va ucide familia. Ți-o trimite în lagăr, pentru trădare. Cine-s trădătorii? Cei care deschid ochii? Cine-s eroii? Cei cu ochii închiși? Trădători! Eroi! Căcați de câine în război!

— Și dacă n-ai familie?

— Ești trimis pe front. Până să te mănânce păduchii, te găsește glonțul și te mănâncă viermii. În numele Patriei! *Heil, Hitler!*

*

Într-o noapte, am surprins o discuție sub fereastra barăcii. Ivan și Nikolai fumau stând pe vine.

— Dormi bine?

— Nu mă plâng.

— Cunoscut unul... care nu prea doarme. De mult îl am pe muchie. N-a tras niciodată. Una din două: sau are ceva cu evreii, sau se crede mai bun ca noi.